

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI
ZADAŃ Z ZAKRESU WSPIERANIA
RODZINY W 2022 r. ORAZ POTRZEBY
ZWIĄZANE Z REALIZACJĄ ZADAŃ**

I. Wstęp

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022r. poz. 447 z późn. zm.) nakłada na Burmistrza obowiązek złożenia Radzie Gminy rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawienia potrzeb związanych z realizacją zadań.

W 2022 roku Miasto Siemiatycze z zakresu wspierania rodziny realizowało następujące zadania : gminny program wspierania rodziny, asystent rodziny, prowadzenie placówki wsparcia dziennego, współfinansowanie pobytu dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej, rodzinie zastępczej, sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych, prowadzenie monitoringu dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.

II. Zakres przedmiotowy oraz założenia ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych to zespół planowanych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania tych funkcji. Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. 2022, poz. 447 ze zmianami), są to:

1. zasady i formy wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych;
2. zasady i formy sprawowania pieczy zastępczej oraz pomocy w usamodzielnianiu jej pełnoletnich wychowanków;
3. zadania administracji publicznej w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
4. zasady finansowania wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej;
5. zadania w zakresie postępowania adopcyjnego.

Podstawowym założeniem ustawy jest stworzenie spójnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną, jeśli ma ona trudności w wypełnianiu swoich funkcji. Chodzi

o zapewnienie pomocy, która wyeliminuje groźbę zabrania dziecka rodzinie lub w szczególnych sytuacjach, szybki powrót do rodziny po okresowym pobycie poza nią. Kierując się tą ideą, w przepisach ustawy duży nacisk położono na działania profilaktyczne, pomagające rodzinie w prawidłowym funkcjonowaniu i zapobiegające powstawaniu patologii.

Profilaktyka rodzinna będzie realizowana przede wszystkim przez gminne instytucje świadczące usługi na rzecz dziecka i rodziny. Pomoc będzie skierowana głównie do rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych przemocą, ubogich i zagrożonych ubóstwem. Uregulowania prawne ww. ustawy mają za zadanie zapewnić efektywne sposoby wspierania rodziny w wychowaniu dzieci poprzez zapewnienie im pobytu w placówkach wsparcia dziennego (np. świetlicach, klubach środowiskowych, ogniskach wychowawczych). Niniejsze placówki mają organizować dzieciom czas wolny, pomagać w nauce w stałej współpracy z rodzicami.

Istotne znaczenie ma także praca z rodziną, która decyduje o psychicznym i intelektualnym rozwoju dziecka, o jego poczuciu własnej wartości i bezpieczeństwie emocjonalnym. Praca ta powinna być prowadzona m.in. w formie wsparcia asystenta rodziny, specjalistycznego poradnictwa, mediacji, terapii rodzinnej, treningu umiejętności wychowawczych i terapeutycznych dla rodziców.

III. Zadania gminy z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

Zgodnie z art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2022 r., poz. 447 z późn. zm.) do zadań własnych gminy należy:

1. opracowanie i realizacja 3 – letnich gminnych programów wspierania rodziny;
2. tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
3. tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,

- b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
4. finansowanie:
- a) podnoszenie kwalifikacji przez asystentów rodziny;
  - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy ponoszonych przez rodziny wspierające w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego;
5. współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
6. sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3 wyżej cytowanej ustawy;
7. prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

Ponadto ustawodawca określił zakres przedmiotowy wsparcia, jakiego należy udzielić rodzinie doświadczającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Mówi o tym art. 8 ustawy:

1. rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych wójt zapewnia wsparcie, które polega w szczególności na:
- a) analizie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz przyczyn kryzysu w rodzinie;
  - b) wzmocnieniu roli i funkcji rodziny;
  - c) rozwijaniu umiejętności opiekuńczo-wychowawczych rodziny;
  - d) podniesieniu świadomości w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny;
  - e) pomocy w integracji rodziny;
  - f) przeciwdziałaniu marginalizacji i degradacji społecznej rodziny;
  - g) dążeniu do reintegracji rodziny.
2. wspieranie rodziny jest prowadzone w formie
- a) pracy z rodziną;

- b) pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.
3. wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i z aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego”.

Formy pracy, jakie mogą być prowadzone w stosunku do rodziny doświadczającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej ujęte zostały w art.10 ust 3 ustawy: „Praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie:

1. konsultacji i poradnictwa specjalistycznego;
2. terapii i mediacji;
3. usług dla rodzin z dziećmi, w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych;
4. pomocy prawnej, szczególnie w zakresie prawa rodzinnego;
5. organizowania dla rodzin spotkań, mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji, zwanych dalej „grupami wsparcia” lub „grupami samopomocowymi”.

IV. Zadania z obszaru wspierania rodziny

1. Dane statystyczne dotyczące rodzin funkcjonujących na terenie miasta Siemiatycze korzystających ze wsparcia Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Siemiatyczach

W 2022 roku świadczeniami z pomocy społecznej objętych zostało 120 rodzin z dziećmi na utrzymaniu, liczących 411 osób, w tym:

Lp.	Rodziny z dziećmi na utrzymaniu – o liczbie dzieci	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie
1.	o liczbie dzieci - 1	52	125
2.	o liczbie dzieci - 2	42	155
3.	o liczbie dzieci - 3	20	97
4.	o liczbie dzieci - 4	5	27
5.	o liczbie dzieci - 5	1	7
6.	o liczbie dzieci - 6	0	0
7.	o liczbie dzieci - 7	0	0
	Ogółem:	120	411

Najczęstszymi powodami korzystania z pomocy społecznej w 2022 r. było:

- a) ubóstwo,
- b) długotrwała bądź ciężka choroba,
- c) bezrobocie,
- d) niepełnosprawność,
- e) bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Powyższa statystyka daje możliwość dokonania oceny sytuacji rodzin funkcjonujących na terenie miasta i objętych systemem pomocy społecznej, zarówno tych, które mają trudności w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych, jak i tych, które z uwagi na doświadczane przez siebie problemy są zagrożone tego rodzaju niewydolnością.

Ponadto analiza danych zgromadzonych przez Ośrodek w powyższym obszarze daje możliwość określenia potrzeb w zakresie realizacji zadań z obszaru wspierania rodziny.

2. Realizacja zadań z zakresu wspierania rodziny

REALIZACJA 3-LETNIEGO GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

Miejski Program Wspierania Rodziny dla Miasta Siemiatycze na lata 2022-2024 został przyjęty uchwałą nr XXXIII/223/21 Rady Miasta Siemiatycze z dnia 29 grudnia 2021 r. i był realizowany w 2022 roku. Z w/w programu sporządzane jest odrębne sprawozdanie i przedstawiane Radzie Miasta.

ASYSTENTURA RODZINNA

W 2022 r. w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Siemiatyczach był zatrudniony w ramach umowy o pracę 1 asystent rodziny, który objął wsparciem i pomocą 16 rodzin.

Praca asystenta rodziny polegała m.in. na

- a) opracowaniu i realizacji planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym,
- b) dokonywaniu okresowej oceny sytuacji rodziny,

- c) udzielaniu pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- d) udzielaniu pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych z dziećmi,
- e) wspieraniu aktywności społecznej rodzin,
- f) motywowaniu członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- g) udzielaniu pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
- h) udzielaniu wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez ich udział w zajęciach psychoedukacyjnych,
- i) prowadzeniu indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci,
- j) prowadzeniu dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną,
- k) współpracy ze wszystkimi instytucjami zajmującymi się dzieckiem i rodziną.

Asystent rodziny w 2022 roku przeciętnie z 1 rodziną pracował przez okres 9 miesięcy. Asystent rodziny odbył 610 wizyt w środowisku i wykonał 186 kontaktów telefonicznych.

PRACA SOCJALNA I KONSULTACJE

Praca z rodzinami dzieci zagrożonych destabilizacją oraz umieszczonych w pieczy zastępczej prowadzona była również przez pracowników socjalnych Ośrodka poprzez:

- a) udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów psychologicznych (konsultacje, praca socjalna),
- b) motywowanie członków rodzin (w tym rodziców biologicznych) do podnoszenia kwalifikacji zawodowych i poszukiwania pracy
- c) udzielanie pomocy w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi (nawiązanie kontaktu z pedagogami szkolnymi, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną),

- d) udzielanie pomocy finansowej celem poprawy sytuacji życiowej rodzin (wnioskowanie i przyznawanie zasiłków pieniężnych).

PROWADZENIE PLACÓWEK WSPARCIA DZIENNEGO ORAZ ZAPEWNIENIE W NICH MIEJSC DLA DZIECI

Na terenie Miasta Siemiatycze funkcjonują dwie placówki wsparcia dziennego utworzone na podstawie art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, prowadzone w formie opiekuńczej. Placówki zapewniają dzieciom:

- a) opiekę w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych;
- b) kształtowanie nawyków kultury osobistej i współżycia w grupie;
- c) rozwijanie zainteresowań oraz pogłębianie zdolności i wiedzy dzieci;
- d) wdrażanie do samodzielnej pracy umysłowej;
- e) systematyczna pomoc w nauce i emocjonalne wsparcie w sytuacjach trudnych, problemowych;
- f) organizacja właściwego wypoczynku i kulturalnej rozrywki, w tym zapewnienie dzieciom należytej opieki oraz bezpieczeństwa;
- g) współpraca i współdziałanie z domem, środowiskiem lokalnym, wychowawcami oraz pedagogiem szkolnym;
- h) opieka nad dożywianiem;

Dzieciom przebywającym w Siemiatyckim Klubie Juniora oferuje się uczestnictwo w różnorodnych zajęciach. Do najczęściej i najchętniej wykorzystywanych należą:

- a) zajęcia kreatywne i plastyczne – manualne;
- b) zajęcia dydaktyczne: zabawy słowne, krzyżówki, rebusy, zgadywanki;
- c) zajęcia rekreacyjno – ruchowe: zabawy na świeżym powietrzu, spacer, zabawy w grupach, ćwiczenia udoskonalające sprawność fizyczną, zabawy w skate - parku oraz na boisku Orlik;
- d) wspólne zajęcia kulinarne;
- e) zajęcia z wykorzystaniem środków audiowizualnych (oglądanie bajek oraz filmów edukacyjnych);
- f) realizowanie edukacji profilaktycznej, prozdrowotnej i proekologicznej;
- g) przyswajanie dzieciom nawyków kultury dnia codziennego;

- h) przeciwdziałanie agresji i przemocy, integracja dzieci;
- i) zapoznanie dzieci z kulturą i tradycjami własnego kraju;
- j) rozwijanie indywidualnych zdolności i zainteresowań dzieci;
- k) przyzwyczajanie dzieci do dokładnego, systematycznego i samodzielnego odrabiania lekcji;
- l) zabawy według zainteresowań dzieci z wykorzystaniem gier, klocków i zabawek zgromadzonych w świetlicy;

Przeciętnie do placówek w 2022 roku uczęszczało 55 dzieci. Roczny koszt prowadzenia placówek wyniósł 327.507,00 zł. Placówki prowadzone są przez Miasto Siemiatycze i Caritas Diecezji Drohiczyńskiej. Siemiatycki Klub Juniora od września 2020 roku do 30 czerwca 2022 roku realizował projekt w ramach RPO Województwa Podlaskiego na lata 2014-2020 Oś priorytetowa IX; Rozwój Lokalny działanie 9.1; priorytet 9.6 pt. „Rozszerzenie oferty świetlicy środowiskowej w Siemiatyczach”.

W roku 2022 w ramach w/w projektu dzieci uczęszczające do Klubu Juniora skorzystały z następujących form wsparcia:

- a) spotkania interwencyjno-wspierające,
- b) terapia skoncentrowana na rozwiązaniach,
- c) trening pewności siebie,
- d) język angielski,
- e) matematyka,
- f) zajęcia plastyczne,
- g) zajęcia sportowe – ZUMBA,
- h) zajęcia sportowe – BASEN,
- i) kurs kreacji multimedialnej,
- j) warsztaty teatralne,
- k) wyjazd integracyjno-socjalizacyjny,
- l) piknik rodzinny.

TWORZENIE MOŻLIWOŚCI PODNOSZENIA KWALIFIKACJI PRZEZ ASYSTENTA RODZINY

W 2022 roku asystent rodziny uczestniczył w szkoleniu „Wzmacnianie osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w ich zadaniach w zakresie wsparcia zdrowia

psychicznego i przeciwdziałania zaburzeniom zachowania” oraz „Funkcjonowanie rodzin dysfunkcyjnych – diagnoza problemowa i formy pracy z dziećmi i rodzin”. Tematyka szkoleń dostosowana była do realizowanych zadań.

WSPÓŁFINANSOWANIE POBYTU DZIECKA W RODZINIE ZASTĘPCZEJ, RODZINNYM DOMU DZIECKA, PLACÓWCE OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZEJ, REGIONALNEJ PLACÓWCE OPIEKUŃCZO-TERAPEUTYCZNEJ LUB INTERWENCYJNYM OŚRODKU PREADOPCYJNYM

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek współfinansowania kosztów pobytu dziecka z jej terenu w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym. Wysokość współfinansowania kosztów pobytu kształtuje się następująco:

- a) 10% wydatków w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- b) 30% wydatków w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej,
- c) 50% kosztów w trzecim i w latach następnych pobytu dziecka w pieczy zastępczej.

W 2022 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Siemiatyczach współfinansował koszty pobytu:

- a) 2 dzieci w Placówce opiekuńczo – wychowawczej na kwotę – 45 130,00 zł,
- b) 6 dzieci przebywających w rodzinach zastępczych na kwotę – 24 381,80 zł.

SPORZĄDZANIE SPRAWOZDAŃ RZECZOWO-FINANSOWYCH Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY ORAZ PRZEKAZYWANIE ICH WŁAŚCIWEMU WOJEWODZIE, W WERSJI ELEKTRONICZNEJ, Z ZASTOSOWANIEM SYSTEMU TELEINFORMATYCZNEGO, O KTÓRYM MOWA W ART.187 UST.3

Ośrodek realizował powyższe zadanie w 2022 r. sporządzając sprawozdania z zakresu wspierania rodziny i przesyłając je właściwemu wojewodzie.

PROWADZENIE MONITORINGU SYTUACJI DZIECKA Z RODZINY ZAGROŻONEJ KRYZYSEM LUB PRZEŻYWAJĄCEJ TRUDNOŚCI W WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZEJ

Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej prowadzony był na bieżąco przez pracowników socjalnych Ośrodka, którzy współpracują w tym zakresie również z pedagogami szkolnymi, pracownikami ochrony zdrowia, policją, kuratorami sądowymi i przedstawicielami innych instytucji, które mają kontakt z rodziną.

V. Potrzeby związane z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny na 2023 r.

Przedstawione w sprawozdaniu rocznym zadania realizowane przez gminę będą kontynuowane w 2023 roku. W tym między innymi:

1. realizacja zadań wynikających z Ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 1329) – zapewnienie dostępu do informacji i poradnictwa w zakresie rozwiązań wspierających rodziny oraz kobiety w trudnych ciążach;
2. realizacja zadań wynikających z Miejskiego Programu wspierania rodziny na lata 2022-2024;
3. kontynuacja zatrudnienia asystenta rodziny w celu zapewnienia odpowiedniej pomocy i wsparcia rodzinom mającym trudności w wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych;
4. prowadzenia stałego monitoringu sytuacji dziecka z rodzin zagrożonych kryzysem po zakończeniu pracy z asystentem rodziny;
5. rozwijanie pracy socjalnej i wsparcia rodziny w formie opieki i zajęć w świetlicach dla dzieci typu opiekuńczego lub innych formach działających lokalnie;
6. zapewnienie pobytu dzieciom i młodzieży w placówkach wsparcia dziennego;
7. udzielanie wsparcia finansowego rodzinom z dziećmi celem poprawy ich sytuacji materialno-bytowej;
8. kontynuowanie współpracy międzyinstytucjonalnej na rzecz wsparcia prawidłowego funkcjonowania rodziny;
9. Podnoszenie kompetencji pracowników służb społecznych.